

POSUDEK VEDOUČÍHO DIPLOMOVÉ PRÁCE

Název práce: **Hustota zalidnění a její vztah k vybraným demografickým a sociálním ukazatelům**

Autor práce: Bc. Jakub Zalubil

1. Obsah práce

Cíle, výzkumné otázky, hypotézy (*přiměřenost cílů, geografický charakter a relevance cílů, teoretické podložení hypotéz aj.*)

Cíle a otázky jsou přes opakované upozornění ze strany školitele formulovány v oddíle 2.4 nejasně:

1. „primární cíl“ – „zjistit, zda existuje statisticky významná závislost mezi hustotou zalidnění a vybranými demografickými a sociálními ukazateli – úhrnnou plodností, standardizovanou úmrtností, nadějí dožití, indexem stáří a mírou urbanizace“
2. „druhotný cíl“ – „zjistit, zda venkovské a městské prostředí vykazují odlišné hodnoty vybraných sociodemografických ukazatelů“

Autor používá odborný slang – úhrnná plodnost a standardizovaná úmrtnost nejsou názvy žádných ukazatelů. Používání slangu významně přispívá k nesrozumitelnosti uvedeného textu.

Hlavní výzkumné otázka: „Existuje mezi hustotou zalidnění a vybranými sociodemografickými ukazateli vztah?“ se však i přes nedotaženou formulaci (není jasné, jaký vztah má autor na mysli) jednoznačně vztahuje pouze k „primárnímu cíli“. Na ní se snaží diplomant podle svých slov odpovědět prostřednictvím odpovědí na dvě dílčí otázky, z nichž první se vztahuje k „primárnímu cíli“, ale z nepochopitelných důvodů se týká pouze vztahu hustoty zalidnění a „úhrnné plodnosti“, a ještě navíc pouze potvrzení negativní korelace hodnot těchto ukazatelů. Tedy pokud si patrně slangový výraz „úhrnná plodnost“ vyložíme jako označení ukazatel nazývaného úhrnná míra plodnosti. Druhá dílčí výzkumná otázka se však vztahuje k „druhotnému cíli“, který však hlavní výzkumná otázka nezahrnuje. Aby toho nebylo v této, z hlediska celého diplomového výzkumu důležité pasáži, málo, diplomant píše dále o „prvních dvou dílčích otázkách“ a o „otázce třetí“, která se mu však někde ztratila. V závěru oddílu věnovanému cílů výzkumu autor uvádí, že „podrobněji jsou východiska rozebrána v teoretické části práce“. Teoretická část práce však chybí, pokud za ní nepovažujeme některé pasáže „Diskuse s literaturou“ zahrnující přehled prací zabývajících se zobecněním některých, ne vždy s ohledem na zaměření práce zcela relevantních poznatků. Osobně však tyto pasáže na teoretickou část práce nepovažuji, neboť postrádá explicitní vazbu na daný diplomový výzkum, takže se nedá hovořit o skutečných teoretických východiscích předložené práce.

Cíle nepovažuji za korektně formulované a proto jejich přiměřenost a relevantnost nelze posoudit. Hypotézy zcela chybí a nelze je z hlediska jejich konceptuálního ukotvení hodnotit. Hypotézy nejsou v práci formulovány vůbec, pomineme-li, že první „dílčí otázka“ je svou dikcí blíže vstupní hypotéze, než výzkumné otázky.

Diplomanta jsem od původního školitele Dr. Tomáše Hudečka převzal, když odcházel koncem roku 2017 z fakulty, s tím, že cílem jeho diplomového projektu je, zjistit na mezo-regionálních datech, zda má prostorová koncentrace obyvatelstva vliv na intenzitu různých demografických procesů, jako jsou například sňatečnost, rozvodovost, plodnost, případně úmrtnost. Z tohoto záměru bohužel zbyl

pouze nekompaktní fragment, přičemž za jednu z rozhodujících příčin tohoto stavu je také datová základna nedostatečná pro jeho naplnění.

Navíc zařazení oddílu „Výzkumné cíle a otázky“ do kapitoly „Diskuze s literaturou“ považuji za nestandardní a neopodstatněné.

Neujasněnost cílů, výzkumných otázek a hypotéz zásadním způsobem poznamenává celou diplomovou práci.

Práce s literaturou (*teoretické ukotvení práce, diskuse a kritické zhodnocení literatury aj.*)

Jedná se o taxativní přehled více či méně relevantních titulů, nikoli kritické zhodnocení literatury. Teoretické ukotvení práce je nejasné, pokud vůbec nějaké existuje. Podstatné nedostatky vykazují také použitá terminologie. Za zásadní nedostatek přitom považuji nepochopení rozdílu mezi dvěma základními pojmy - hustotou zalidnění a koncentrací obyvatelstva. Autor je *de facto* používá jako synonyma (např. str. 34).

Metodika práce (*vhodnost aplikovaných metod, kvalita a vhodnost použitých dat aj.*)

Metodika práce zahrnuje pouze přehled použitých ukazatelů, nikoli však dostatečnou specifikaci přístupu a popis vlastních metod výzkumu. Většina použitých metod je v obecně relevantních s ohledem na naznačený cíl práce. Jejich použití však je spíše formální, než cílené. Svědčí o tom jak názvy kapitol (kde priorita explicitně není na straně výzkumných otázek, ale použitých metod (oddíly 6.2.1 a 6.2.2), tak např. i názvy tabulek a grafů (tab. 22 a násl.).

Analytická část práce (*správnost a interpretace výsledků, detailnost, struktura a provázanost analýzy*)

Jedná se o prostý popis, nikoli však hlubší analýzu situace. Signifikance výsledků získaných na základě statistické analýzy dat není většinou testována, ale pouze autorem intuitivně hodnocena. Jejich interpretace se omezuje na pouhý popis situace. Explanace prakticky zcela chybí.

Závěry práce (*odpovědi na výzkumné otázky, zasazení závěrů do širšího kontextu výzkumu aj.*)

Závěry práce odpovídají výsledkům práce, prakticky jen opakuje vybraná empirická zjištění. Diplomant v něm píše o potvrzení (!?) či nepotvrzení některých hypotéz. Zde je nasnadě otázka, jak mohlo dojít k „potvrzení“ či nepotvrzení, když diplomant ani žádné hypotézy ve vazbě na výzkumné otázky neformuloval.

2. Formální náležitosti práce (zatrhněte Vaši volbu)

Formální úprava: výborná / velmi dobrá / dobrá s výhradami / nevyhovující

Stylistická úroveň: výborná / velmi dobrá / dobrá s výhradami / nevyhovující

Citační úroveň: výborná / velmi dobrá / dobrá / nevyhovující

Komentář (*vč. kvality grafiky, (ne)přiměřenosti délky práce aj.*)

Názvy některých grafických objektů nejsou dostatečně výstižné, často chybí měrné jednotky, názvy v prvním řádku hlavičky a v prvním sloupci legendy tabulky, stejně jako popisky os grafů začínají velkým písmenem, počty uváděných desetinných míst čísel někdy postrádají logiku – např. hustota obyvatelstva uváděná na dvě desetinná místa, atd.

3. Souhrn

Celkové zhodnocení práce (vč. přístupu studenta, přínosů práce, provázanosti teoretické a analytické části aj.)

Student v průběhu diplomového výzkumu nedbal v dostatečné míře pokynů a často několikrát opakovaných připomínek vedoucího práce, především pokud jde o naplnění základní struktury odborné práce v její logické posloupnosti, což se zásadním způsobem odrazilo v její kvalitě. Oproti předcházejícím verzím práce se výrazně zlepšila jazyková stránka textu, přesto však i nadále práce obsahuje řadu formulačních nedostatků. Odborný přínos předložené diplomové práce je podle mého názoru velmi omezený.

Předloženou práci **doporučuji s výhradami / nedoporučuji** k obhajobě. (zatrhněte Vaši volbu)

Otázky k obhajobě

Jaké byly cíle Vaší práce, jaké jste si položil výzkumné otázky a jaké vstupní hypotézy jim odpovídaly? Myslíte si, že jste cíle své práce splnil. Pokud ano, v čem jejich splnění spočívalo?

Datum: 20. ledna 2020

Autor posudku:

RNDr. Tomáš Kučera, CSc.

Podpis:

